

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО «РІДНА ШКОЛА»
AUTONOMOUS UNIVERSITY OF ZACATECAS (MEXICO)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION (EIDV) (SLOVAKIA)
ISRAEL TRAUMA COALITION (ISRAEL)
Sky Tel OÜ (Estonia)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VIII Міжнародної конференції

**Актуальні проблеми освітнього
процесу в контексті європейського вибору України**

12 листопада 2025 року

*м. Київ
КНУБА*

УДК 37.09

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету будівництва і архітектури
(протокол № 39 від 25 грудня 2025 року)*

Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали VIII Міжнародної конференції (12 листопада 2025 року). – Київ: Видавництво Ліра-К, 2026. – 836 с.

ISBN 978-617-520-492-4

У матеріалах VIII Міжнародної конференції «Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України» висвітлюються актуальні питання професійної (професійно-технічної) освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу: сучасні виклики; сучасні проблеми викладання інженерно-технічних та гуманітарних дисциплін.

Матеріали конференції розраховані на науково-педагогічних, наукових працівників у галузі педагогіки, психології, соціології, викладачів, аспірантів, студентів, а також на соціальних педагогів, соціологів, практичних психологів і соціальних працівників.

УДК 37.09

За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність їх автори.

© КНУБА, 2026

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД (НА ОСНОВІ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОЇ СПОРТИВНОЇ ШКОЛИ)

Професійна освіта сьогодні перебуває у стані постійного оновлення та вдосконалення. В умовах швидких соціально-економічних змін актуалізується необхідність переосмислення ролі професійної освіти у формуванні конкурентоспроможного спеціаліста. Особливу роль у формуванні особистості майбутнього спеціаліста відіграє професійна підготовка у сфері спорту, зокрема в дитячо-юнацьких спортивних школах. ДЮСШ виконують важливу соціально-педагогічну функцію - забезпечують ранню профорієнтацію молоді, формують професійні компетентності майбутніх спортсменів, тренерів і фахівців галузі фізичного виховання. Вони сприяють вихованню цілеспрямованості, самодисципліни, відповідальності, і це є ключовими складовими професійного становлення особистості [1].

Вітчизняна система спортивної освіти перебуває у стані трансформації, що зумовлено інтеграцією України у світовий освітній простір, розвитком цифрових технологій, потребою у нових підходах до підготовки кадрів та забезпеченням якості освітніх послуг. В Україні система дитячо-юнацьких спортивних шкіл функціонує на основі законів «Про освіту», «Про фізичну культуру і спорт», а також відповідних положень Міністерства освіти і науки України [2].

Головними завданнями ДЮСШ є:

- виявлення, розвиток і підтримка спортивно обдарованих дітей та молоді;
- забезпечення систематичного навчально-тренувального процесу відповідно до індивідуальних можливостей вихованців;
- формування резерву для національних збірних команд України;
- популяризація здорового способу життя та залучення молоді до регулярних занять фізичною культурою і спортом.

В структурі професійної підготовки значну увагу приділяють психологічній підготовці спортсменів, вихованню моральних якостей, формуванню цінностей партнерства, відповідальності й наполегливості. У

цьому контексті діяльність ДЮСШ розглядається як початкова ланка системи неперервної спортивної освіти, яка забезпечує підготовку майбутніх тренерів, педагогів і спортсменів високої кваліфікації. Разом із тим, вітчизняна система спортивної освіти стикається з низкою проблем, що впливають на її ефективність.[3]

Таблиця 1

Проблема	Шляхи вдосконалення
Недостатнє фінансування	Залучення спонсорів, грантів, місцевих бюджетів
Застаріла матеріально-технічна база	Модернізація спортивних споруд та інвентарю
Недостатня мотивація тренерів	Підвищення заробітної плати, впровадження преміювання
Відсутність сучасних методик	Впровадження ІТ-технологій

Джерело: побудовано авторами на основі [4]

Попри зазначені труднощі, вітчизняна система дитячо-юнацьких спортивних шкіл має значний потенціал розвитку. Вона володіє розгалуженою мережею закладів у більшості регіонів України, зберігає сильні традиції спортивного виховання та має кадровий потенціал із високим рівнем педагогічної майстерності. Подальше вдосконалення системи можливе шляхом оновлення матеріально-технічної бази, підвищення соціального статусу педагогічних працівників, впровадження інноваційних освітніх технологій та інтеграції успішних зарубіжних практик.

У більшості розвинених країн світу система професійної освіти у сфері спорту характеризується високим рівнем організації, інтеграцією науки й практики, а також цілеспрямованою державною політикою підтримки спортивного розвитку молоді. Основною метою таких систем є забезпечення комплексної підготовки спортсменів, тренерів і фахівців галузі, які володіють глибокими теоретичними знаннями, управлінськими та комунікативними компетентностями.

У Німеччині система спортивної підготовки ґрунтується на принципі «єдності освіти, спорту та науки». Професійна підготовка спортсменів починається на рівні спеціалізованих шкіл (Sportgymnasium), де навчальний процес поєднано з інтенсивними тренуваннями. Значущим елементом структури є психологічна та педагогічна підтримка, яку забезпечують шкільні консультанти, спортивні психологи та соціальні педагоги. У Німеччині також діє тісна співпраця між спортивними школами, університетами фізичної

культури та федераціями з окремих видів спорту. Це створює безперервну вертикаль підготовки - від дитячо-юнацьких шкіл до професійного рівня.[5]

Канада є одним із прикладів ефективної інтеграції державних програм, місцевих ініціатив та наукових досліджень у галузі спорту. Основу системи становить Національна програма розвитку спортсменів, яка передбачає багаторівневу підготовку - від масового спорту до елітного рівня. Канадська модель робить акцент на індивідуалізації підходів до навчання і тренування, що дозволяє враховувати особливості кожного спортсмена. Значна увага приділяється інклюзивності - залученню до спорту дітей із різними фізичними можливостями. Важливою складовою є постійний моніторинг фізичного і психологічного стану спортсменів, який проводиться у співпраці з науково-дослідними центрами. Крім того, у Канаді активно розвивається професійна освіта тренерів, що базується на Національній сертифікаційній програмі (NCCP). Тренери зобов'язані постійно підвищувати кваліфікацію, проходити навчальні модулі з педагогіки, безпеки, спортивної етики та управління командою.[6]

Аналізуючи зарубіжний досвід професійної освіти у сфері спорту, доцільно зазначити, що Німеччина та Канада демонструють одні з найефективніших моделей підготовки фахівців. Їхні освітні системи вирізняються високим рівнем інтеграції спорту, освіти та науки, що забезпечує формування компетентних спеціалістів і стале професійне зростання у спортивній галузі. Водночас вітчизняна система професійної освіти у сфері спорту має свої сильні сторони, зокрема мережу дитячо-юнацьких спортивних шкіл, орієнтовану на раннє виявлення спортивних здібностей дітей.

Висновки. Українська система професійної освіти у сфері спорту має чітку структуру та спрямована передусім на виховання спортивного резерву, проте їй бракує достатнього фінансування, сучасної інфраструктури та науково-інноваційної підтримки. Німецька модель характеризується високою інтеграцією спорту в систему освіти, що забезпечує комплексну підготовку майбутніх фахівців і стабільну державну підтримку. Канадська система, своєю чергою, орієнтована на гнучкість освітніх траєкторій, поєднання спорту з академічною освітою та розвиток психологічної стійкості спортсменів. Врахування позитивних практик цих країн може стати ефективним напрямом удосконалення української моделі професійної спортивної освіти, особливо через впровадження інноваційних методик, розвиток партнерства з університетами й розширення можливостей для професійного зростання тренерського складу.

Список використаних джерел

1. Бех І. Д. Професійна освіта в Україні: сучасні виклики та тенденції розвитку, 2020. 15-23 с.

2. Вільна енциклопедія. Дитячо-юнацька спортивна школа. URL: <https://surl.ln/tizmfh>
3. Харченко Л. М. Підготовка спортивних фахівців у закладах вищої освіти України: тенденції та перспективи, 2023. 45 с.
4. Григоренко Т. Підготовка фахівців у сфері фізичної культури і спорту: сучасні підходи, 2021. 101–107 с.
5. Federal Ministry of Education and Research (Germany). Vocational Education and Training in Germany, 2021.
6. Government of Canada. Sport and Physical Activity Education System, 2022. URL: <https://surl.ln/orgeej>
7. Moroz I.M., Kalenychenko R.A., Krasyllyk Yu.S. Integration of contemporary trends in pedagogical education into the system of socio-psychological support for the professional growth of students / Перспективи та інновації науки. – 2025. – № 11(57). – С. 1608-1620. Режим доступу: <https://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/32061/32010>.
8. Ю. С. Красильник, І. М. Мороз, Р. А. Калениченко. Психологічні умови формування творчої особистості здобувача вищої освіти / Наукові перспективи. Серія «Психологія» - Київ: Наукові перспективи, 2025. – Вип. № 11(65). – С. 2377 - 2391 Режим доступу: <https://perspectives.pp.ua/index.php/np/issue/view/422/525>

УДК 159.9:378:796

Калениченко Руслан Арсенович,

кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри професійної освіти

Київського національного університету будівництва і архітектури;

Стайкова Руслана Олександрівна,

здобувач вищої освіти навчальної групи ФВСМ-25

Київського національного університету будівництва і архітектури

ПСИХОГІГІЄНА ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Сучасна система української освіти переживає глибокі трансформаційні процеси, що зумовлені змінами у багатьох сферах життя людей: соціальній, економічній, політичній тощо. Зокрема в умовах воєнного часу зростає значення психолого-педагогічного супроводу студентської молоді, спрямованого не лише на формування професійних компетентностей, а й на підтримання психічного здоров'я, стресостійкості та внутрішньої мотивації до навчання.

Підготовка майбутніх фахівців з фізичного виховання потребує особливої уваги, оскільки їх професійна діяльність пов'язана з високими вимогами до фізичного, емоційного та психічного стану. У тому числі і освітнє середовище студентів фізкультурного профілю має власну специфіку: підвищене навантаження, необхідність постійного самовдосконалення, участь у змаганнях, високий рівень відповідальності. Усі ці фактори зумовлюють необхідність

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів
VIII Міжнародної конференції

(Київ, 12 листопада 2025 року)

Керівник видавничого проєкту *Віталій Зарицький*
Авторська редакція

Підписано до друку 05.01.2026. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. аркушів – 48,59. Обл.-вид. аркушів – 42,84.
Тираж 300.

Видавець і виготовлювач: ТОВ «Видавництво Ліра-К»
Свідоцтво № 3981, серія ДК.
03115, м. Київ, вул. С. Чобану, 24
тел.: (050) 462-95-48; (067) 820-84-77
Сайт: lira-k.com.ua, редакція: zv_lira@ukr.net